

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 283/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. mája 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Mandzákom, Advokátska kancelária Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Sžnz 6/2015 a jeho uznesením z 3. februára 2016 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED] odmieta.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. apríla 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Sžnz 6/2015 a jeho uznesením z 3. februára 2016 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“).

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že na najvyššom súde sa domáha ochrany pred nezákonným zásahom Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky a Kriminálneho úradu finančnej správy Bratislava žalobou podľa § 250v Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) z dôvodu evidencie sťažovateľa v zozname „*BIELE KONE*“. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Sžnz 6/2015 z 3. februára 2016 rozhodol o prerušení konania podľa § 109 ods. 2 písm. c) OSP s odkazom na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sžnz 15/2014 z 3. februára 2016, ktorým bolo taktiež prerušené konanie z dôvodu predloženia prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru Európskej únie. Právomoc ústavného súdu sťažovateľ zdôvodnil arbitrárnosťou a zjavnou neopodstatnenosťou namietaného rozhodnutia najvyššieho súdu. Porušením označených práv a slobôd mu bol podľa jeho tvrdenia zamedzený prístup k súdu a obmedzené právo na spravodlivý proces. Sťažovateľ poukazujúc na znenie ustanovenia § 109 ods. 1 písm. c) a ods. 2 písm. c) OSP vyslovil názor, že najvyšší súd mal konanie vedené pod sp. zn. 1 Sžnz 6/2015 prerušiť podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP, v dôsledku čoho by bol povinný aplikovať § 250c ods. 2 OSP a odložiť vykonateľnosť nezákonného zásahu ex offo. Všeobecný súd preto vydaním napadnutého rozhodnutia odmietol sťažovateľovi poskytnúť predbežnú súdnu ochranu vo forme odloženia vykonateľnosti nezákonného zásahu bez patričného zdôvodnenia a len na základe toho, že aplikoval nesprávny prípad prerušenia konania. Ak nastane prípad obligatórneho prerušenia konania, tak súd je povinný prerušiť konania podľa tohto ustanovenia, a nie si svojvoľne vyberať spôsob prerušenia konania, s čím zákon spája odlišné právne účinky. Sťažovateľ trval na tom, že v prípade konania o zásahovej žalobe podľa § 250v OSP je namieste priznať aj predbežnú ochranu vo forme odkladu vykonateľnosti zásahu. Namietal, že najvyšší súd nerozhodol o jeho žiadosti o odklad vykonateľnosti, v dôsledku čoho môžu orgány finančnej správy naďalej aplikovať nezákonný zoznam, a porušovať tak základné práva a slobody sťažovateľa až do právoplatného skončenia veci.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, spis. zn. I Šznz 6/2015 zo dňa 03.02.2016 a konaním, ktoré mu predchádzalo, porušené bolo.

Zrušuje sa v celom rozsahu Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, spis. zn. I Šznz/6/2015 zo dňa 03.02.2016 a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie, aby v nej znovu konal a rozhodol.

Prikazuje sa Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky vydať uznesenie o odložení vykonateľnosti nezákonného zásahu, ktoré je predmetom konania na Najvyššom súde Slovenskej republiky, spis. zn. I Šznz/6/2015.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] do 15 dní od doručenia tohto nálezu trovy konania na účet jeho právneho zástupcu Advokátska kancelária Mandzák a spol., s.r.o.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovení § 20, § 50 a § 53 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd posúdil sťažovateľom napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. I Sžnz 6/2015 z 3. februára 2016 z pohľadu rešpektovania ústavnosti a dospel k záveru, že sťažnosť je zjavne neopodstatnená.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplynulo:

„Predmetom súdneho prieskumu je nezákonný zásah spočívajúci podľa navrhovateľa v tom, že zaradením navrhovateľa do uvedeného zoznamu sa najmä narušuje právo navrhovateľa na ochranu osobnosti, a to predovšetkým jeho právo na ochranu cti, dôstojnosti, vrátane jeho práva na dobrú povesť.

Najvyšší súd musí podotknúť, že v danej právnej problematike počas roku 2014 napadlo viacero obdobných odvolaní v konkrétnych sporoch s uvedenými orgánmi verejnej správy, ktoré majú identický právny základ sporu.

Uznesením zo dňa 03. februára 2016 Najvyšší súd vo veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 1Sžz/15/2014 konanie prerušil a v zmysle čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie predložil Súdnemu dvoru na rozhodnutie viacero prejudiciálnych otázok.

Za situácie, kedy nie je o prejudiciálnych otázkach právoplatne rozhodnuté, by potom pokračovanie v súdnom konaní, hoci ide o urýchlené poskytnutie súdnej ochrany v prípade tvrdeného zásahu do práv účastníka, bolo nutné hodnotiť v zmysle § 6 O. s. p. v spoj. s nižšie uvedenými ústavnými a úniiovými normami ako neefektívne. Na základe uvedených skutočností konajúci súd rozhodol postupom podľa § 109 ods. 2 písm. c) v spojení s § 246c ods. 1 O. s. p. k jeho prerušeniu.“

Citovaným úvahám najvyššieho súdu nemožno z ústavnoprávneho hľadiska, ani pri zohľadnení argumentov, na ktoré vo svojej sťažnosti poukazuje sťažovateľ, nič podstatného vytknúť. Ústavný súd trvale zdôrazňuje, že nie je súdom nadriadeným všeobecným súdom a nie je vrcholom ich sústavy ani ďalšou opravnou inštanciou voči ich rozhodnutiam. Ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je oprávnený zasahovať do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov iba v prípade, ak tieto súdy nepostupujú v zhode s ústavou, ústavnými zákonmi alebo princípmi, ktoré vyplývajú z kvalifikovaných medzinárodných zmlúv.

Ústavný súd preto preskúmal napadnuté uznesenie iba so zreteľom na skutočnosť, že mohol preskúmať len jeho ústavnosť, pričom dospel k záveru, že sťažnosť nie je opodstatnená. Jej zjavná neopodstatnenosť vyplýva jednak z povahy dôvodov uplatnených sťažovateľom v sťažnosti, ale tiež aj z ustálenej judikatúry ústavného súdu.

Podstata prerokúvanej sťažnosti spočíva v nesúhlase sťažovateľa s napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým rozhodol o prerušení konania v právnej veci sťažovateľa. Sťažovateľ k tomu predložil konkrétnu argumentáciu tvrdiac najmä to, že napadnuté uznesenie je nedostatočne odôvodnené a ako také arbitrárne a zmätočné. Ústavnému súdu však neprislúcha akokoľvek spochybňovať procesný postup najvyššieho súdu, ktorý bol v danej fáze konania detailne oboznámený s okolnosťami tohto prípadu, a už vôbec mu neprináleží meniť jeho, síce stručné, ale z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľné a dostatočne odôvodnené závery, ktoré sú výrazom jeho nezávislého rozhodovania. V opačnom prípade by bol ústavný súd v pozícii ďalšej prieskumnej inštalácie v systéme všeobecného súdnictva, čo by bolo v rozpore s ústavným vymedzením jeho kompetencií.

Navyše, sťažovateľ nepredložil dostačujúce dôvody, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že jeho sťažnosť smerujúca proti napadnutému procesnému rozhodnutiu najvyššieho súdu má atribúty, ktoré preukazujú jej ústavnoprávny rozmer. V tejto spojitosti treba poukázať aj na princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu a s ním súvisiaci princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci iných orgánov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy preskúmané.

Podľa § 246c ods. 1 OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti (piata časť – správne súdnictvo), sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu najvyššieho súdu opravný prostriedok nie je prípustný.

Podľa § 250c ods. 1 a 2 OSP žaloba nemá odkladný účinok na vykonateľnosť rozhodnutia správneho orgánu, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje niečo iné. Na žiadosť účastníka môže predseda senátu uznesením vykonateľnosť rozhodnutia odložiť, ak by okamžitým výkonom napadnutého rozhodnutia hrozila závažná ujma. Ak predseda senátu nevyhoví žiadosti, upovedomí o tom účastníka. Ak bolo konanie prerušené podľa § 109

ods. 1 písm. c), súd vykonateľnosť rozhodnutia odloží uznesením, proti ktorému je prípustné odvolanie.

Podľa § 109 ods. 2 písm. c) OSP pokiaľ súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam na rozhodnutie súdu.

Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia vychádzal zo skutočnosti, že rozhodnutie o prejudiciálnych otázkach bude mať podstatný vplyv na posúdenie právnej veci sťažovateľa vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 1 Sžz 15/2014, v ktorej došlo k prerušeniu konania v dôsledku predloženia prejudiciálnych otázok, ako aj veci sp. zn. 1 Sžnz 6/2015, ktorej sa sťažnosť sťažovateľa sa týka, v dôsledku čoho pristúpil k prerušeniu konania podľa ustanovenia § 109 ods. 2 písm. c) OSP bez opakovaného predloženia prejudiciálnych otázok.

Ústavný súd dospel k záveru, že z rekapitulovaného stručného odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sú zrejmé dôvody, na základe ktorých dospel k záveru o splnení podmienky na prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c) OSP, pričom tieto dôvody nemožno považovať za odporujúce pravidlám logiky alebo ich označiť v inom smere za excesívne. Ústavný súd poukazom na citované ustanovenia zdôrazňuje, že nezávislý súd je oprávnený a zároveň i povinný zodpovedne zvážiť, aký procesný postup má v konkrétnom prípade zvoliť. Nie je vecou ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti zasahovať do právomoci všeobecných súdov nariadením konkrétneho procesného postupu.

V súvislosti so zvoleným procesným postupom najvyššieho súdu sťažovateľ namietal aj nerozhodnutie o jeho žiadosti o odklade vykonateľnosti nezákonného zásahu vo forme zverejneného zoznamu „*BIELYCH KONÍ*“, teda pretrvávajúce porušovanie jeho základného práva a slobody.

Ústavný súd k namietanému tvrdeniu uvádza, že sťažovateľ svoju sťažnosť vo vzťahu k tomuto tvrdeniu nezdôvodnil nedodržaním primeranej lehoty na rozhodnutie o odklade vykonateľnosti, ale zákonnou povinnosťou najvyššieho súdu rozhodnúť o prerušení konania podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP, procesným dôsledkom čoho by bola aj jeho povinnosť rozhodnúť o odklade vykonateľnosti v súlade s § 250c ods. 2 OSP ex offo. Pri závere ústavného súdu o ústavne konformnom zdôvodnení namietaného rozhodnutia najvyššieho súdu je potrebné konštatovať, že nerozhodnutím o odklade vykonateľnosti nedošlo k porušeniu sťažovateľom označeného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

S poukazom na zmienené skutočnosti ústavný súd nezistil, že by napadnuté uznesenie najvyššieho súdu signalizovalo príčinnú súvislosť s možným porušením označených práv sťažovateľa, resp. že by najvyšší súd rozhodol o prerušení konania v rozpore s Občianskym súdnym poriadkom, teda aplikoval procesný predpis v rozpore s jeho ústavne súladnou interpretáciou. Ústavný súd preto sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. mája 2016